

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Váci-utca 11.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.
SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Istóczy és Moszt.

Az amerikai anarchisták eljárása nagy tanuságokkal gazdagítja a társadalmi revolúciók történetét. Egyszer s mindenkorra el van oszlatva az a képzelődés, hogy a mai korban a vallás és faji különbségek elég indokot szolgáltatnának forradalmak és polgárháborúk előidézésére. Amerikában, a hol vallás és faji differenciákat nem ismernek, tombol az anarchizmus legjobban. Nem a vallás, sem a faj, hanem a gazdasági viszonyok, az anyagi fejlődés törvényei és eredményei idézik elő azt az elégedetlenséget, mely ürügyeket keres a kitörésre és minden eszközt megragad, hogy célját: a forradalmat, a zavart elérhesse.

Moszt János az anarchisták feje nemcsak a tőke birtokosai, hanem minden konzervatív elemnek ellensége. Ő nem vallás és faj szerint osztja fel az emberi kategóriákat, hanem gazdagok és szegények szerint. De az utóbbiak közt is tesz különbséget. Azt a szegénységet, mely resignálni kész és békében óhajtja élvezni az életnek számára kiszabott örömeit, az a szegénység, mely nem rablás és fosztogatás, hanem munkával akarja kenyerét keresni, az Moszt és társai előtt ép oly gyűlöletes mint a tőkepénzesek boldog társasága. Az anarchisták esküdt ellenségei a „munka lovagjainak“ Amerikában megindított szocialisták mozgalomának, melynek csupán az a célja, hogy a munka méltányosabb társadalmi és anyagi elismerésben részesítsék; de kétségtelen az is, hogy a „munka lovagjainak“ ép olyan védelmi állást kell foglalniok az anarchistákkal szemben, mint a minőt a tőke birtokosok elfoglalnak.

Ez azonban nemcsak Amerikában van így, hanem Európában is. Nincs fejlődöttebb állam, a hol a kultura és a gazdasági viszonyok legújabb fejlődése a népben az irigységnek bizonyos nemét fel ne keltette volna azok irányában, a kiknek kevesebb fáradság mellett az élet több élvezet nyújt.

A kiknek tehát a nép elégedetlenségének kitörésétől tartani kellett, azok gondoltak legelőször azokra az eszközökre, melyekkel a nép gondolkodását más térre szorítani, vagy pedig a veszedelmes összehasonlítástól távol tartani lehetne. Az arisztokrácia ezen eszközök megválasztásával eleinte a papságot bizta meg, melynek kötelessége volt a népet vallási érzelmek keltése által a földi javak utáni vágyódástól

elidegeníteni. Egy ideig sikerült ez a manőver, és ez időben a papság hatalma legnagyobb volt. A nép felvilágosodottságával pedig a papság hajdani korlátlan hatalma megszűnt; mert az arisztokrácia többé nem látta benne azt az eszközt, melylyel a nép ösztöneinek korlátot szabni lehet. A gazdagságára féltékeny főurak más eszközökhöz folyamodtak: felkellették a vallás és faji gyűlöletet, hogy ezzel az anyagi irigykedést megszüntessék. Háborukat viseltek, melyeket a népek nemzetiségi, faji és vallási harcoknak tartottak, pedig valóságban nem voltak egyebek, a főuri birtok és arisztokratikus tőke biztosítására inszcenált manőverek. De a harcok után a népek ismét kijózanodtak és a régi anyagi irigykedések újra feltámadtak. Ekkor keletkezett a szocializmus, melynek eredményeit a főuri osztály egy paralell mozgalommal: az antiszemizmussal igyekezett megsemmisíteni. A szocialisták átlátták a szitán s azért perhorreskálták az antiszemiták barátságát. Nem akartak szövetkezni olyan elemekkel, melyek csak a nép félrevezetését célozzák, de a létező gazdasági bajokon segíteni nem képesek. Az antiszemiták gyakran felajánlották szövetségüket, sőt Stöcker egy egészen új szocialista tévtannak lón megalapítója,

De miután a szocialisták sem Németországban, sem Amerikában (munka lovagjai) az antiszemiták által felajánlott barátságot el nem fogadták, az anarchistákhoz fordultak. Ezek tudvalevőleg keveset törődve az elvekkel, mindenkit fogadnak bandájukba, a kinek erős rablási hajlamai vannak. Az antiszemizmusként az anarchiával történt legújabb ölelkezése azonban a főuri antiszemitákat egy kissé megdöbenté és innen van, hogy egyszerre hátat kezdének fordítani az antiszemita bujtogatóknak, kik imigyen hirtelen magukra hagyatva, egészen az anarchia karjaiba vetették magukat.

Igy látjuk Párisban a hirhedt komunard Rochefortot, az antiszemiták táborát felkeresni és a magyarországi antiszemitákat, élükön Istóczy Győzővel az anarchisták céljait elősegíteni.

Moszt, a ki az összes anarchisták, nihilisták és kommunisták feje, hadat üzent a szocializmusnak és Istóczy röpiratai szintén hasonló gyűlölettel vannak eltelve a szocialisták ellen, kiket a „világhódító zsidó szellem közlegényeinek“ elkeresztelt.

Igy találkoztak végre hosszú kalandozások után Istóczy és Moszt János, és mi azt hisszük, hogy e találkozás állandó és felbonthatatlan szövetséghez fog vezetni.

A magyar antiszemita egy ideig látszólag tiltakozni fognak a Moszt-féle irányzattal való azonosság ellen, de a ki a dolgok mélyébe lát, egy pillanatig sem fog kételkedni, hogy mindketten csak egy cél felé törekednek, a mely célnak a neve: anarchia.

Dr. G.

A plutokrácia és a zsidók.

Vajjon synonym fogalmak-e ezek? Mint zsidó és mint igazság után törekvő ember nem ismerhetem el rokonvagy éppen egyértelműnek a plutokráciát a zsidósággal. — Mert bár részletes statisztikai adatok birtokában nem vagyok, de hivatkozva az ország összes adókiadó bizottságaira, hivatkozva minden tisztán látó és őszinte lelkű honlakos mindennapi tapasztalataira, bátran állíthatom, hogy hazai zsidóink túlnyomó többsége középmodu és igen nagy hányadrésze szegény, a mindennapi szükségletet nehezen megkereső családokból áll.

Másfelől azonban nem tagadhatom, hogy a zsidók között letezik egy plutokrácia, sőt megengedem azt is, hogy a zsidó plutokrata, sem jobb a nem zsidó plutokratánál.

Ennek okai általánosak és különösek, történetiek és lélektaniak.

Mindenekelőtt utalok arra, hogy valamilyen vannak betegségek, melyek bizonyos helyeken vagy bizonyos állati vagy növényi fajoknál gyakrabban fordulnak elő, mint másoknál, de azért még sem állíthatni, hogy azon helyeken, az állatok vagy növényeknél a betegség a szabályt képezne, hanem igaz csak annyi, hogy bár ama betegségek másoknál kisebb mérvben fordulnak elő, de vannak helyettök megint más jellemző betegségek; ugy ethnologiai tekintetben is a kóros tünetek szintén csak a kivételt képezik, de a különböző népfajoknak vagy polgári osztályoknak, e kivételes oldalai is jellemzők. — Így beszélünk angol spleenről, a nélkül, hogy azt komolyan minden ángliusnak tulajdonítanak, — így olasz és görög brigantagióról, a nélkül, hogy ez az illető nemzetek iránti tiszteletünket leronhatná.

Továbbá különösen hangsúlyoznom kell — bár ellenzésre számítok hazánkban, hol a zsidókat komoly megismerésre még nem méltatták — hogy a zsidó benső lényében szerény; még pedig tapasztalható volt ez nem annyira alárendelt egyéneknél a hatalmasabb üldözőkkel szemben, mint inkább előkelő állásnak részén az alárendeltebb osztályokkal szemben. — De másrészt tapasztalati tény az is és lélektanilag indokolt, hogy ha egy ilyen vagy más faji jelleg bizonyos időszakban vagy bizonyos egyénnel külső események behatása alatt fokozatos átmenet nélkül megmásítatik, azon egyensúly megbillentével könnyen az ellenkező végletbe csap át; így lehet az önfeláldozó philanthrop embergyűlölővé, a bátortalanból vakmerő, a szerényből henczegő. — Ez utóbbi esetet észleljük azon parvenüknél, kik vallásuk és őseik hagyományainak fitymá-

lásával az alapot láb alól tévesztve, az ezen körön kívül álló magasabb polgári osztályoktól nem szívelve, önmagukra vannak utalva és kénytelenek magukat érvényesíteni — nem önbecsük, hanem azon eszközök által, melyek segélyével felszínre vergődtek, s a mely törekvés előmozdítja a kor anyagi irányát, melyet különben nem ők teremtetek.

Azon körökben tehát, melyek az ősök nemzedékére büszkék, hol a traditio hadi erényekre támaszkodik, és a hol különösen a kellemes és könnyed társalgó formákra figyelnek, ott a parvenük lenézés, sőt megvetésben részesíttetnek. A kit pedig az ember megvet, annak kisebb hibáit is szigorubbán ítéli meg, mint másoknak nagyobb bűneit.

Nem engedem meg tehát, hogy helyzeténél fogva a zsidó plutokrácia passiv és activ irányban gyarlóbb mint más felekezeti parvenü.

A politikai momentum magyarozatára ki kell derítenem a zsidóság g o u v e r n e m e n t á l i s h a j l a m á t, melyet nemcsak vallásának parancsai oltottak beléje, hanem még inkább megerősítették a hosszú századok folyamában a rabbik tanításai, a theologiai iskolák (azok az ócsárolt Jesibák) nagy tekintélye, de leginkább a fejedelmek és kisebb hűbérurak részéről már a közrend érdekében is az üldözött zsidóknak gvakran nyújtott oltalom. — A zsidó előtt sacrosanct az állami rend; de előtte ezzel egyértelmű a fejedelem és kormánya; és e hármát egymástól megkülönböztetni csak a legműveltebb zsidók képesek, bár a sok nemzedéken át faji természetté vált hajlamot leküzdeni azoknak is nehezőkre esik. — Ezen hajlamot azután a kormányok persze kizsákmányolni iparkodván, e célból a zsidók vélt vezetőivel, a plutokratákkal, lépnek érintkezésbe. — Ez érintkezés azonban az egyébként lenézett gazdag zsidót elbűvöli, megszédíti és határtalan méreteken tűnik fel előtte saját fontossága, melyet igazolni törekszik nemcsak hitrokonaira szükségtelenül gyakorolt nyomás által, hanem azáltal is, hogy — a mire egyenesen indikálva van — nem-zsidó körökben is minél több embert tegyen magától függővé; — e célból ismét szaporítania kell hatalmi eszközeit, azaz pénzét és összeköttetéseit. — És így hengerreg tovább, mint a lavina ezen sajátságos circulus vitiosus.

Hitrokonát támogatásban csak akkor részesíti a plutokrata, ha az illető az ő koteriájához tartozik.

Ily körülmények közt a zsidó plutokrácia, nemcsak nem mozditja elő hitrokonai kulturális szükségleteit, hanem mindenképpen háttérbe szorítja azok honoratiorjait, a miben azonban akarva vagy akaratlanul keresztények a büntársai, azaz azon hatósági személyek, a kik minden uton módon ignorálják és mellőzik a zsidó orvost, ügyvédet vagy a zsidó közép-osztályt.

Ez néhány vonásban a magyar-zsidó plutokrata fény és árnyképe, melyet nem egyéni különczködés rajzolt, hanem mely megfelel annak, minőnek a speciális zsidó felekezeti lapokban még részletesebben is leírva és a hit-

szónokok és a zsidó józan közvélemény által minduntalan megróva látjuk.

De a teljes igazság érdekében meg kell jegyeznem, hogy valamint a pénz aristokrácia körében kivételek, azaz olyan tiszteletreméltó férfiak is vannak, mint a nagy humanista Montefiore, akadnak a közép-osztályban is egyesek, kiket a plutokraták dicsősége nyugodni nem enged és kik amazoknak élet- és üzlet-rendszerét majmólják azon reményben, hogy majd ők is ama dicső osztályba felvergődnek. — És ezek a tények, valamint az a körülmény, hogy az intéző keresztény körökben gyakran a zsidóságnak legméltatlanabbjai részesülnek kitüntetésben, megzavarja a keresztény közönség ítéletét, mely azt hiszi, hogy azok a zsidóság képviselői, a kiket kitüntettek.

A mi a zsidók tulnyomó számát képező közép- és alsóbb osztályait illeti, azoknak én lelkes örömmel, de benső meggyőződéssel, mindazon egyéni, családi és polgári erényt tulajdonítok, melylyel szüleim házában azokat dicsőíteni hallottam, kivéve csak azt az érdemetlenül hirsztelt egyetértő összetartást, melyet én hazánkban még föl nem fedeztem.

És ezen jóra való zsidó polgárok tűrnek gunyt, rágalmazást és üldöztetést egy néhány plutokrata miatt. Nem bántja-e ezen nagy igazságtalanság azok lelkiismeretét, kiknek szívében a méltányosság csak egy szikrája honol? Hogy a fent jelzett állapotok előidőzésében némileg a keresztény társadalom is hibás, azt eltagadni lehetetlen. De ez irányban a keresztényeket leczkézteni, ellenkezni jelen soraim céljával. Én csak figyelmeztetni akartam arra, hogy a plutokrácia némely érdemtelen tagja miatt, kiket egyéb-iránt maga a zsidóság sem szeret, ne hibáztassanak 625,000 embert, kik a plutokrácia hibáit nem osztják; hanem ellenkezőleg: támogassák azokat azon törekvésben, hogy jobbnak akarnak lenni a plutokratánál.

Tegye azt meg a keresztény társadalom, nemcsak az igazság, hanem a haza érdekében is.

A zsidó közép-osztálynak pedig, mely elég gazdag és hazafias, hogy önerejéből segítse elő a kulturális czélokat, első sorban azt kell tanácsolni, hogy a „neolog“ és „orthodox“ párt jelszavakat hagyja el. Gyakorolja kiki vallását a saját módja, meggyőződése szerint és egyesülten törekedjünk arra, hogy polgártársaink ne egy-két plutokrata szerint ítéljenek meg bennünket, hanem hogy a plutokrácia hibáit a mi erényeinkért elnézzék.

Háromféle aristokrácia fejlődött a zsidó nép történetében.

Az első volt a papi kaszt aristokráciája, melyet a biblia szerint maga Mózes alkotott, mely hivatásának eleinte meg is felelt, de utóbb a cultur fejlemények által superáltván, a demokráta propheták által majdnem mindeu hatalmától megfosztatott és a nép előtt minden tekintélyét örökre elvesztette; — a második az irástudók aristokráciája volt, a melyet a theologiai ismereteknek nép-szerűvé és általánossá válása döntötte meg.

Harmadik aristokrácia, mely jelen egészségtelen helyzetünk posványos talajából burjánzott fel: a plutokrácia, melytől ne engedjük magunkat vezérelni, hanem ellenkezőleg oda törekedjünk, hogy a közép-osztály vezérelje őt, hogy nevetséges tulajdonságait a zsidóság régi fényes tulajdonságai váltsák fel.

Dr. Rónai János.

A kábbála.

Az antiszemita irodalom tollasai nem szünnnek meg gyalázatos rágalmat költeni a zsidóságra, daczára annak, hogy már annyiszor a legeklatánsabban meghazudtolták. Tisztességes író kezéből a toll kihullani a szégyentől, ha közleményére annyiszor rásütnék a rágalmazás bélyegét, mint a hányszor ez már az antiszemita írókkal megtörtént. De miután ők a nemesebb érzések iránt fogékonysággal egyáltalán nem bírnak, keveset törődnek az ellenfél czafolataival és tovább folytatják hazugságokon alapuló izgatásaikat.

A 12. röpirat egyik legutóbbi számában valami P. J. aláírással ellátott czikk jelent meg, melyben a szerző a kabbalával foglalkozik és többek közt olyan állításokat koczkáztat, melyek csupán arra valók, hogy a közönséget félrevezessék és a zsidók ellen gyűlöletet keltsenek. A bujtogatás ezen nemével szemben, mi csupán az igazság fegyvereivel akarunk harczolni és minden bővebb magyarázat nélkül ide iktatjuk egy újabb zsidó történeti könyvnek a kabbaláról írt fejezetét, melyből az olvasó megtudhatja, mikép vélekednek döntő zsidó körökben a kabbaláról és képviselőiről. Az említett fejezet ekkép hangzik:

A messiást váró őrjüngök, annak eljövételét az 1563. évre tüzték ki. Ezen hitet még a gondolkodó Abrávánél Izsák is vallotta.

Egy Lemlein Aser nevü német ember 1502-ben Velence közelében, mint a messiás előhírnöke lépett fel. — Bőjtire, bűnbánásra és jótékonyásra inté a zsidókat. Olasz- és Németországban nemcsak a zsidók, hanem keresztények is csatlakoztak hozzá. Fellépése azonban semmi nevezetes változást nem idézett elő.

Nagyobb volt a mozgalom, melyet ez irányban Rubeni Dávid indított meg. Ez a Dávid hosszabb ideig tartzkodott Arábiában és Nubiában. Egyszerre csak Európában termett s a Ruben törzsökén uralkodó király testvérének vallotta magát. Innen a Rubeni mellékneve. Valami titokzatos volt megjelenésében. Fekete bőru, vézna, törpe alak volt. Bátorság és rettenhetetlenség jellemezték. Önmagáról azt hirsztelte, hogy 40 embert ütött le egy harcban. Nem lélvén Palästínában a kellő bizalmat, Alexandrián át Velencebe és Rómába utazott, hol őt III. Kelemen pápa nagy kitüntetésben részesíté. Ugyancsak III. Juan portugali király kegyesen fogadta. kinek azt az ígéretet tette, hogy Szolimán szultán elleni háboruban a zsidókat az ő részére megnyerendi, s Palästínát birtokába keriti. Nagy izgatottságot keltett ezen zsidó herczeg megjelenése, Portugália fővárosának marannai között. Új reményeket tápláltak s Dávidban a messiást látták.

Lissabonban egy 24 éves őrjüngő szegődött hozzá. Ezen fiatal embernek neve Molchó Salamon (Diegó Piéresz), ki mint álkeresztény nagy tisztséget viselt. Attérvén a zsidó hitre, époly önkínzó életet élt, mint Dávid, s minél

inkább fogyatkozott ereje, annál furcsább látományai és álmai valának. Molchó elhagyta Portugáliát s Törökországba vándorolt. Egy ideig Palästínában Szafeth városában tartózkodott; szombatokét szónokolt, mely szónoklatainak egy részét, számos tanítványának kivánságára, ki is nyomatta. Jámbor ügybuzgóságában, Olaszországba, Rómába ment, hol VII. Kelemen pápával és több bibornokkal érintkezett. Nagy ellensége volt Mantinó Jakab pápai orvos, ki addig üldözte, míg az inquisitió törvényének átszolgáltatta. A pápa közbenjárására azonban szabadlábra helyeztetett s Rubeni barátjával, kivel Rómában ismét találkozott, elhatározták, hogy V. Károly császárhoz Regensburgba utazzanak. A császár elé kihallgatásra bocsáttatván, mindketőtük békóba verettek és Molchót magával vitte a császár Mantuába. Ott egy zsinat kimondta rá a halálítéletet s Molchó máglyán vágz be viszontagságos életét 1532-ben, barátja Rubeni pedig Spanyolországban börtönben halt meg.

Molchó vértanu halála, nagy hatással volt a kabbala terjedésére. Palästínán át, Török-, Olasz-, Spanyol-, Német- és Lengyelországban talált hű ápolókra. A kabbalának tulajdonképeni megállapítójául Luria Izsák vagy más néven, Askenázi Izsákot tartják. Luria, Németországból származott, de első nevelését Egyiptomban nyerte. Ő Abi Simra Dávid legjelesebb tanítványa volt, nagyon korán mélyedett a kabbalába. Csöndes magányába visszavonulva önkínzó életet folytatott. 1568-ban Szafeth városába ment, hol igen sok kabbalista tartózkodott: u. m. Káro József az ő tanítványaival Kordueró Mózes a „Pardes Rimonim“ szerzője, Alscheich Mózes, ki a Szentírás több könyvét szónoklatilag magyarázta. Luria Izsák igen érdekes személyiség volt, s korabeliei azt tartották róla, hogy ő minden titoknak nyitjára jön. Irni, ugyan semmit sem irt, hanem tanítványai a legkülönbözőbb mondásokat neki tulajdonították, és szentnek tartották. Csudatettét hirdette, az olaszországi Kalabrese Chajim Vitál, Alscheich Mózes tanítványa, ki az alchemiától a kabbala felé fordult, Luria mestere halála után, ő önmagát tartá messiásnak.

Sok hívet szerzett a kabbalának Horwicz Jesája (1570), ki Majnai Frankfurtban, Prágában és más helyütt volt rabbi. 1621-ben Palaestinába zarándokolt, s Jeruzsálemben telepedett meg. Ő szerzette a sokaktól olvasott „Sné-Luchoth Haberit“ czimű művet, melyben a tiszta erkölcsstan, s emberszeretet tanaiba sok titokzatos elmélkedést is vegyített. A kabbala a 17. és 18. századig mindig talált hű ápolókra, de a tudomány és művelődés, mint leghatalmasabb ellenségei bizonyultak.

A kabbala tanulmányozásának igen károsak voltak a következményei. Ezek leginkább a 17. században Sabattai Czewi baromfi kereskedőnek a fia, 1626-ban született Smyrnában. Feltűnő testi szépsége s jeles szellemi tehetségekkel birván, már jó korán fogott hozzá a kabbala tanulmányaihoz. Már 20 éves korában sereglettek hozzá tanítványok, kik azt hiesztelték róla, hogy valóságos szent. Azon évet, melyet a „Zohár“, mint a megváltás idejét jelezte, t. i. az 1648-ikj évben, melyben oly sok zsidó veszté el életét, mint messiás lépett fel. Smyrnában hitelt adtak neki, de az ottani rabbinatus, kinek élén az ő tanítója, Eskápá József állott, utokkal sujtotta, s kiűzte a városhól. Salonikibe menván, hasonló sors érte; azután Moreába s Athénbe, hol akkor a zsidó község volt, végre Kairóba ment; itt egy gazdag és jótékony ember, Chelebi József, hozzája csatlakozott s támogatta törekvéseiben. Innen Jeruzsálembé indult.

Utközben egy Németországból származó, Gazai Náthán nevű fiatal ember állt szolgálatában. Ez volt a messiás előhírnöke. Náthán a világ minden részében körlevelekkel hirdeté az új messiás dicsőségét. De Jeruzsálemben is csak

megvetéssel fogadták a rabbinusok. Így aztán ismét Aleppó s Smyrna felé fordult. Most azonban nem csalatkozott, mert nagy diadallal fogadták, ezeket kiáltván: „Éljén a mi királyunk, a messiás.“ Lelkesítő szónoklataival nemcsak a tömegre, hanem elismert tekintélyű rabbikra is hatott. Gondoskodott arról, hogy ezen győzelmei a világ minden irányában elterjedjenek, még keresztyének és mohamedánok is hozzá járultak az új messiás terjesztésében. Most már hire nemcsak a Török birodalomban, hanem Olasz-, Németországban és Portugáliában is járt s hiveinek száma, kik közé Spinozza iskolatársa, Szácuth Mózes kebbalista is tartozott, napról-napra szaporodtak. Minden oldalról küldöttségek, gazdag ajándékokkal jelentek meg nála, s üdvözölték őt, mint a zsidók királyát.

Ezen sikerek által felbátorítatva, Sabattai mindinkább többet tartott önmagáról; a zsidók böjtnapjait önkényüleg eltörölte, kijelenté, hogy a szultánt egy év lefolytával, megfosztja trónjától s visszavezeti az elszórt Izráelt Palaestinába. Ezt már aztán mégis sokallotta a török szultán s a legfőbb törvényhatóság elé hivatta. Hiveinek mindenféle országok fejedelmiségét s királyságát adományozva, 1666-ban Konstantinápolyba hajózott. Oda érkezvén, azonnal elfogták, bilincsre verték, s két havi fogság után a Dardanellakon levő Abydos várába vitték, hol kímélettel bántak vele.

Itt a fogságban valóságos királyi háztartást vitt, miáltal még csak szaporította hiveit. Azt tartották róla, hogy csuda által maradt életben. s hogy a szultánnak 'nincs rá hatalma őt megöletni. A föld minden részéből és országából, hozzá sereglének hivesek, pénzadományt hozván neki. A templomokban pedig imádkoztak érte. A távol levő országokból még Magyarországból is, Jeruzsálembé való visszatérésre készültek a zsidók, de ekkor rögtön véget is ért az évekig tartott szédelgés.

Ugyanis egy Kohén Nechemia nevű lengyel zsidó beállított Sabbataihoz. Három napi ottan tartózkodása alatt meggyőződév, hogy Sabbattai csak egyszerű szédelgő, erről jelentést is tett, s IV. Mohamed szultán Drinápolyba hivatta Sabattait. Ez, hogy a halálbüntelést kikerülje, mohamedán vallásra tért, miben őt hivesei közül igen sokan követték, Sabattai portási tisztséget és Mohamed Efendi nevet nyert. Azonban még ekkor sem hagyván fel szédelgéseivel, Albániába száműzték, hol 1676-ban meghalt.

Daczára annak, hogy Sabattai elszakadt a zsidóságtól, még sem szüntek meg benne hinni, miben egykori társa, Gázai Náthán, közreműködött, míg ez is 1680-ban meghalt. A kismártoni Mordecháj folytatta a próféta-ságot s a Sabattai-féle tanoknak Magyar-Cseh- és Morvaországon szerzett hiveseket, míg ő is örültségben halt meg. De még ekkor sem volt vége e mozgalomnak. A sabbatianusok felekezete egész a XIX. század kezdetéig állott fönn, s sok viszálykodást és vitát okoztak a zsidó községekben.

A sabbatianusok felekezetéből váltak ki a „Frankisták.“ Ezek a Talmudot elvetvén, „a Zohárt“ ismerték el mint tulajdonképeni Szentírást és a kabbalat ugyanazon módon akarták a keresztyénységgel összhangzatba hozni, mint Sabattai az izlámval. Ezen szekta alapítója Frank Jakob Lengyelországból. (Szül. 1720. megh. 1791). A lengyel és gácsországi zsidóknak mint Sabattai utóda nyilatkozott és „szent ur“ czimén kérte a megszólítást. A fufanghoz jól értvén, sikerült is neki szerepet vinnie. A titokzatosság, melybe minden tettét burkolá, feltűnő jótékony-sága, fejedelmi pompája, nagyszerű háztartása, barátainak és pártfogóinak számát mindegyre növelték. Az elámitott tömeg seregenként zarándokolt hozzá és dús adományokkal keresték kegyét. A rabbiktól üldöztetve, kikeresztelkedett. Azért hivesei nem szakadtak el tőle és gondoskodtak róla, hogy fejedelmi módon élhessen. Bécsben és Brünnben nagy kísé-

rettel környezve, mint báró élt; mivel pedig Austriából kiutasították, Majnai Offenbachban telepedett meg, hol a kalandos Frank Éva asszonnyal fejedelmi várban lakott, senkit sem bocsájtván maga elé. Frank és társnője viselt dolgaikat azonban még mindig sűrű fátyol fűdi.

A sabattianusokkal nem szabad összetéveszteni a szombatosokat Erdélyországban, kiknek alapítójuk Eőssy András és voltaképpeni képviselőjük Pécsi Simon. Utóbbi nagy tehetségű férfiú vala, ki 17 nyelven beszélt és államkancellárrá emelkedék. 1615-ben Mózes tana apostolaként lépett fel és feleségével egyetemben, ki hagyomány szerint zsidó sarjadék volt, hitelvei terjesztését szorgalmazta. Emiatt azonban 70 falujától megfosztatván, Konstantinápolyba menekült, a hová sok hive követte, sokan pedig, kik honn maradtak, külsőleg a református vallást vallották, titokban azonban szombatosi, vagy zsidó szertartásokat gyakoroltak, Mária Terézia alatt és még később az egyház sürgetésére erőszakkal tiltották el hitvallásukat, e miatt igen sokan önkénytelenül száműzetésbe mentek. Ujabb időben azonban igen sok szombatos nyilvánosan lépett át a zsidó hitre.

H I R E K.

— **Glossák:** Tekintetes szerkesztőség! A viszonylásban, mely H-o ur név alatt szavaimra reflektálva, b. lapjában jelent, én szívesen elismerem H-o úr nemes és jó szándékát, de sajnálattal azt kell tapasztalnom, hogy megint ide-oda kapkod és egyes dolgokkal nincs tisztában. Nevet névre halmoz és azt gondolja, hogy ezzel logikailag indokol valamit, vagy talán meg is győz valakit. Löw- és Steinhardtót hozza fel, hogy elég tudományosnak voltak anélkül, hogy egy rabbiképző felső tanfolyamát látogatták volna. Engedelmet kérek H-o úr megfélekedezett arról, hogy ezek érettséget sem tettek, ezek autodidaktusok voltak, kiváló tehetségek és uttörők, akikről az általánosságra következni nem lehet. Ha a kivételekből az összeségre következtetni lehetne, akkor önkénytelenül felmerülne a kérdés: Minek annyi akadémia, ahol a jog és állam tudományokat adják elő, hiszen voltak már államférfiak, kik nem hallgattak nyilvános előadásokat és vizsgálatot sem tettek soha. De fontoljuk csak meg a dolgot, mennyi sok fáradságba került az Löw és Steinhardtinak, míg a tudományosság e magas polczára emelkedtek. Meg lehet H-o úr győződve, hogy ha alkalma lett volna Steinhardtinak egy magasabb theologia intézetet látogatni, azt bizonynyal el nem mulasztotta volna. Különben egy vizsga alkalmával a rabbiképzőn, ahol véletlenül nekem is szerencsém volt jelen lenni, egy jó talmudista növendék előtt így nyilatkozott: hiszen önök boldogok, van alkalmuk rendes uton haladni, mennyi fáradságba került az nekem, mennyit tévelyegtem, míg meg tudtam, hogy mit és hogyan kell egy zsidó theologusnak tanulni H-o ur nézete mellett azt hozza fel, hogy a régi rabbikat sem vizsgálták meg a bibliából, mivel feltételezték, hogy tudják; az igaz, csak arról feledkezett meg H-o úr, hogy egy tanárikar, amely a magas ministerium kinevezése folytán működik, feltételek alapján bizonyítványokat ki nem szolgáltathat. H-o ur kérdezi, vajjon Bloch, Brüll, és Dr. Hildesheimer foglalkoznak-e a talmud történelmi fejlődésével. Ha Dr. Hildesheimer ezt olvasná,

azonnal háborút izenne H-o urnak. Ha H-o ur látta volna Bloch „Saré torat hatakonat“ czimű munkáját, ezen kérdést nem kockáztatja vala, mert meggyőződött volna, hogy igenis Bloch úr tanulmányozta a talmud történelmi fejlődését. Vajjon Grätz- és Kohutot illeti-e a talmudista név arról tudnék véleményt mondani, de ez nem tartozik ide. Én állításomnál maradok, hogy az, aki kevés talmudot tud, habár érettséget tett is, nem valódi rabbi; igazi rabbinak magasabb tudományu képzettséggel kell birnia. Hogy mi történjék a kisebb községekkel? erre a felelet nagyon egyszerű: Rendesen végzett fiatal emberek is elfogadnak kisebb állomásokat abban a reményben, hogy később mint gyakorolt emberek nagyobb állomásokat kapnak és helyükre ismét fiatal emberek kerülnek. A mi a felső tanfolyam túlterhelését illeti, arról csak annyit akarok megjegyezni, hogy mikor én H-o úr első sorait olvastam, melyekben azt állítja, hogy a felső tanfolyam túlterhelve van, azt gondoltam, hogy állítása positiv adatokon nyugszik és komolyan gondolkodtam a fölött, miképen lehetne azon segíteni; ki is dolgoztam egy tervet. Azonban mielőtt közöltem volna személyesen még akartam a tényről győződni és akkor azt tapasztaltam, hogy orvosságot akarok nyújtani oly betegség ellen, mely tulajdonképen nem is létezik. Ugyanis a felső tanfolyamot, mely öt évfolyamból áll tizenhét ifju látogatja, esik tehát közép számmal egy év folyamra 2 és $\frac{2}{5}$ tehát rendes körülmények között, ha semmi akadály közbe nem jő, a következő öt évben évenként három fog végezni, úgy hiszem, hogy jelenleg túlterhelteésről szó sem lehet, ha még tekintetbe vesszük azt, hogy most is négy nagyobb pályázat van hirdetve és nincsen semminariumi végzett, mert a kik a télen végeztek, azoknak már van állomásuk. Azért, hogy az egyiknek személyes okokból még nincs állomása, nem kell még kétségbe esni, és azt állítani, hogy a felső tanfolyam túl van terhelve. Csak annyit akartam megjegyezni H-o ur szavaira. Kiváló tisztelettel maradtam

S. — a.

— **Magyarosodunk.** Lapunk e heti számában számos hitközségi hirdetést olvashat a közönség és ebből első tekintetre meggyőződhetik, mily óriási haladást jelent ez a zsidó hitközségek magyarosodási törekvéseiben. A zsidó magyar hitközségek nagyobb része már is magyarul vezeti a községi adminisztrációt és a dologban legörvendetesebb az, hogy nemcsak a neolog hitközségek, hanem hogy az antiszemiták által olyan féktelenül rágalmozott orthodox hitközségek is szakítottak a megszokott régi rendszerrel és igazi magyar szellemet honosítanak meg a hitközségi ügyek intézése körül. Ez a tény világosan szól a magyar zsidóság hazafisága mellett és csak azoknál számíthat kellő elismerésre, a kik tudják, hogy a nyelvi reform, milyen nagy nehézségekkel jár. Mi, kik egyik legszentebb feladatunknak tartjuk a magyar zsidó hitközségek magyarosítását, őszinte örömmel utalunk e jelenségre, és büszkén hivatkozhatunk arra, hogy a magyarosodás ügye még azokban a zsidó hitközségekben is, melyek különböző ajku lakosság közé vannak beékelve, hogy mondjuk, ezekben a zsidó hitközségekben is magyar ügykezelést hoztak be. Szalay Imre

országgyűlési képviselő, a ki e lapok szerkesztője előtt egy ízben oda nyilatkozott, hogy ő főleg azért csatlakozott az antiszemitákhoz, mert a zsidó nem magyarosodik, most átláthatja, mennyire elhamarkodta a zsidók fölötti ítéletét és felvilágosíthatná néhány az igazság iránt fogékonyabb elvtársát, hogy milyen igazságtalanul támadták meg a zsidóságot, mikor hazafias szellemét kétségbe vonták.

— **A tőzsde-adójavaslat.** A képviselőház közgazdasági bizottsága az Istóczy-féle tőzsde-adójavaslatot elvetette és elfogadta György Endre indítványát, mely szerint habár jogosultnak tartja ugyan elvileg tőzsdei ügyleteknek illeték alá vonását, a törvényjavaslatot azonban ez alkalommal időszerűtlennek tartván, nem fogadja el, hanem utasítja a kormányt, hogy a kérdést figyelemmel kísérelje és annak idején megfelelő törvényjavaslatot terjesztszen elő.

Ime e rövid mondatokban összefoglalva van mindaz, a mit Istóczy javaslatára ésszerűleg válaszolni lehetett. Istóczy nagy zajt ütött azzal a tőzsde-adójavaslatlaltal, melyet agitacionális czélokra akart felhasználni. A törvényjavaslatot olyan indokolással látta el, mintha az csupán a zsidók ellen irányulna, pedig mi közvetlenül a javaslat benyújtása után kimutattuk, hogy mennyire nem zavarja a czirkulusainkat és hogy a magyar zsidóság ép olyan közönyösen fogadja a börze-adójavaslat elfogadását, mint annak elvetését. A mi ellen felszólaltunk az egyes-egyedül az a tény volt, hogy Istóczy férczműve fogadtassék el. S ime a következmények nekünk adtak igazat. Istóczy törvényjavaslatát elvetették és a kormányt utasítják, hogy annak idején megfelelő javaslatot terjesztszen elő.

A közgazdasági bizottság emez indítványa azokból az elvekből indul ki, melyeket W a h r m a n n Mór országgyűlési képviselő ugyancsak a közgazdasági bizottság ülésén hangoztatott és a melyekből elég világosan kitűnik az, hogy a zsidó felekezeti magyaroknak nincs semmiféle okuk más véleményen lenni a tőzsde-adóról, mint a hazának bármelyik más felekezeti polgárainak. Istóczy tehát ismét csak beteg fantáziája sugalmazásának adott kifejezést, mikor azt állította, hogy a kérdéses adóval a zsidókat sújtják és hogy a zsidók ellenzik a tőzsde-adó behozását.

Igy sül ki lépten-nyomon, hogy mindaz, a mit az antiszemiták a zsidókról állítanak, merő ráfogás, a mi szétfoszlik mint a szappanbuborék, mihelyt a tények igazságával szembe állítják.

— **Érdekes könyv.** A czime „Berühmte Männer und Frauen“ kiadja Dr. Grünfeld Károly Zsigmond. Képekkel ellátva. Ára 5 frt. Ez érdekes művet Szántó E. iskolaigazgató úr az „Értesítőben“ következőkép ismerteti:

Szép eszme az, a mely a szerzőt a vállalat megindítására ösztönözte. Egy kor, a melyben a gyűlölet annyira elkábítja az embereket, törvényhozás, tudományos és művészeti körök, ugyszolván az egész társadalom a lelketlen agitáció által annyira elkoptatja magát, hogy szakadatlanul csak a mi szegény, annyira zaklatott népünk gyengéit, hibáit kutatja, csak árnyoldalainkat sovár szemmel fürkészi és éppen semmi jót sem akar rajtunk hagyni, ilyen korban természetesen helyén van, hogy állítsuk össze azon férfiak

sorát, kik fajunkból származván, az egész emberiség üdvére és hasznára váltak s kiknek működése előtt elnémul minden rágalmozó. Az összeállítás, mint első sorozat, nagyon sikerült. Az a zsidó, ki megszerzi, asztalán tartja, épülni fog rajta, önérzete növekedni fog, ha a vad lárma közt szemlélteti mindazon kitünőségeket, kiket a különféle századokban, a különféle európai államokban a mi fajunk teremtett. Találunk itt halhatatlan tudósokat, államférfiakat, a művészet minden ágainak korszakot alkotó képviselőit jól talált arcképekben és rövid életrajzzal, Itt vannak a Rothschild-család összes tagjainak az arcképei is és rövid életleírásuk. A könyv, vagy inkább az album czime azonban nézetem szerint el van hibázva; helyesebben az antisemitismus kútfejének nevezhetné volna el. Kérdem a tisztelt szerzőt: Mózes és proféták, Jezus Krisztus és az apostolok históriája nem a legszebb, a legismeretesebb album-e, mely sok millió példányban ó- és éj-testamentum czim alatt el van terjedve a világon? Enyhíti-e az a gyűlölet hangját szerencsétlen fajunk ellen? És kikkel éreztetik legjobban gyűlöletüket. Nem a tudósokkal, a művészekkel és minden előre törekvő zsidóval? És még mit szólunk a tőkepénzesekről? Ezek ellen bujtogatni a leghálásabb munkájuk. A szegényben, a nyomorulatban, a könnyelműben vajmi könnyű az irigységet kelteni. Egy fosztogatásnál Istóczy úrnak két hőse összeveszett a konczon. Az egyik azt mondja: hát váltig hajtogatátok, hogy gyűlölitek a pénzt, hát mért fukarkodol mikor engem a fele illet? Jaj, mondá Istóczy úr tanítványa: Én csak a más pénzét gyűlölöm, de nem az enyimet, és ez már most az enyim! Igen, az antiszemiták, a szoczialisták, a kommunisták csak a más pénzét gyűlölik. Az album tehát igenis illusztrálja a zsidógyűlölet főforrását, de rajta segíteni nem fog. A zsidógyűlölők jövőben is a hivatalnokok, irók, kereskedők és iparosok azon kislelkű fajából fogja magát kiegészíteni, mely a becsületes versenyt nem képes kiállani, tehát le a zsidóval. A művet ezennel tisztelt olvasóink kiváló figyelmébe ajánlom és pedig először, mert az újabb zsidó történelem tanulmányozására bő anyagot nyújt, tehát törekvő zsidó tanítóknak kitűnő segédforrásul szolgál, másodsor, hogy ajánljuk a módos zsidó családoknak beszerzésére, mert a zsidó önérzetet hathatósan emeli.

— **Anarchista mozgalmak.** Hogy az anárchizmus végelemzésben az antiszemitizmussal azonos, onnan is kitűnik, hogy terjedése ép olyan törvények szerint megy véghez, mint az antiszemitizmusé. A belga anarchista zavargások után következtek a lengyel-, olasz- és francia forradalmi mozgalmak. Ez utóbbiakról a következő tudósítások fekszenek előttünk: Egy turini távirat azt jelenti, hogy a rendőrség ott két titkos szoczialista nyomdát fedezett fel s azonfelül egy pinzében nagy csomó kézi gránátot. Az utóbbi napokban történt elfogatások száma 120-ra megy. Az összes nem ide való illetőségű zavargókat, számszerint valami nyolczvanat kiutasítottak, köztük a Figli del lavoro munkás-szövetség néhány tagját, valamint két orosz emiszáriust. — Szardiniából annak a hire jön, hogy ott újra kezdődik a bandita-világ. Egy rablóbanda Sassari körében rátört egy falura, azt kirabolta, felgyújtotta s két

asszonyt és gyermeket meggyilkolta. — Párisból pedig következőt táviratozzák: Tegnap, a kommune leveretésének évfordulóján, több szocialista csapat vonult a Père-Lachaise temetőbe, hol néhány vörös zászlót tűztek ki és vezetőik a szokott modorban beszédeket mondtak. A rendőrség intézkedései következtében zavargás nem történt. A rendőrök a vörös zászlókat elkobozták, a nélkül, hogy ellenállásra találtak volna. — Egy másik távirat a következő részleteket jelenti: A kommunardok ma a Père-Lachaise temetőben gyűltek össze „az eszme elhullt bajnokainak“ emlékeztére. Dél előtt a mérsékelt „posszibilisták“ jelentek meg, Jeoffrin, Vaillant és Allemane vezetése alatt. Mondtak egy csomó beszédet s a sirokat megkoszorúzták. Délután a blanquisták jelentek meg, élükön a „Cri du Peuple“ szerkesztőségével; megpróbálták, hogy fekete és vörös lobogókat kibontsák, de ebben a rendőrség megakadályozta őket, így hát végre is beérték a szokásos szónoklatokkal és koszorúkkal. Este a Graffard-teremben népgyűlés volt.

— Kirándulás Hercules fürdőbe, Orsovára és Ada Ka.ek és Kascuba. A budapesti városi menetjegy iroda által a pünkösdi ünnep alkalmával f. é. június hó 12-én az osztr. magyar államvasut társaság Bpest állomásáról társas kirándulást rendez különvonattal Herculesfürdőre. — Ismét azután kirándulások történnek a vizeséshez, a csorics magaslathoz, a maga Domoglethez és a fehér kereszthez, mely után a fürdő dísztermében hangverseny és lánczoszorú tartatik. — A következő napon indulás különvonattal Orsovára, ott a koronakápolna megtekintése, melynél a „Magyar dalkör“ és az „orsovai férfi dalegylet“ valamint a katonai zenekar előadásokat tart. — Innét hajóval

a regényesen fekvő Ada Kaléh szigethez, azután vissza hajóval Orsovára. Orsováról kirándulás hajóval a természeti szépségekben fölülmulhatlan Kasanhoz, hol a katonai zenekar és a két dalegylet által előadások tartatnak, azután a Széchenyi emléktábla, a veterani barlang, a denevér barlang és Pemykovári barlang megtekintése, innét visszautazás Orsovára. Indulás Orsováról június 14-én este 9 óra 30 perczkor külön vonattal, érkezés Budapesten 15-én reggel 8 óra 54 perczkor. Ezen kiránduláshoz a városi menet-jegy irodában, oly jegyek adatnak ki, melyek áraiban a vasuti menetdíjon kívül a kirándulásnál egybekötött programmszerű ellátás-, elszállásolás és hajózasért járó összes költségek már bennfoglaltatnak. — Ezen jegyek árai következők: **I. oszt. 36 frt, II. oszt. 28 frt.** A résztvevők kényelmes utazásáéól, valamint kitünő ellátás és elszállásolásáról gondoskodva lesz. — Hogy a kirándulók esetleg hosszabb ideig is tartózkodhassanak Hercules-fürdőben, megengedtetik, hogy a visszautazás bezárólag június hó 25-ig s pedig bármely személyszállító vonattal, tehát gyorsvonattal is történhessék. Előjegyzések említett irodában Budapest, (Mária Valeria-uteza, Hungaria szálló) bezárólag **június hó 10-ig** elfogadtatnak, hol külön programmok is díjmentesen kaphatók.

Szerkesztői üzenetek.

M. I. urnak Érsekujvár. Nagyon szeretnénk látni mutatóványokat, ha lehet tessék beküldeni postafordulatával.

J. M. urnak Szabadka. A Kisfaludy-társaság az őszig már aligha fog ülést tartani.

B. S. urnak Debreczen. Egy hajszálnyit sem fogunk engedni.

S. M. urnak. A csereviszonyt megindítjuk.

J. T. urnak. Pozsony. A munka czime: Első magyar vasut története.

Pályázati hirdetmény.

A b.-gyulai izr. hitközség által rendszerített rabbi könyvvezetői állásra pályázatot nyitok.

Javadalmazás 800 frt évi fizetés és szabad lakás s az emez állással összekötött esetleges jövedelmek.

Pályázni kívánók tartoznak igazolni: életkorukat, magyar honosságukat és valamely rabbi-képző-intézet sikeres bevezését s e mellett megkivántatik a magyar és német nyelvnek ügyköreben való teljes bírása.

Végleges választás csakis a pályázók közül elnökség által erre meghívottak által teendő próba-szónoklat után ejtetik meg; megjegygetik azonban, hogy utazási költség csupán a megválasztottnak térítettik meg.

Elhívom tehát mindazokat, kik ez állomást elnyerui óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket alulirothoz, f. 1886-ik évi június hó 5-ig benyujtsák.

B.-Gyulán, 1886. év május hó 16-án.

Deutsch Mór,
hitközségi elnök.

Pályázat.

A török-becsei izraelita hitközségben 1886-ik évi augusztus hó 1-től a rabbi-állomás betöltendő. Ezen hivatallal az anyakönyvvezetés és a héber oktatás egybe van kötve.

A rabbi évi fizetése 800 frt. o. é., melyhez az anyakönyvvezető díjai és a szokásos mellék jövedelmek járulnak.

Pályázók, kik képezettségüket kellő okiratokkal igazolni tudják és a magyar hitszónoklat jelenkori igényeinek megfelelően tudnak, sziveskedjenek **folyó évi június 20-ig** az alulirt elnökségénél írásban jelentkezni.

Török-Becsen. 1886-ik év április 30-án.

Az izr. hitközség elnöksége.

Pályázat.

A bajai izr. hitközség óvodásán egy 400 frnyi fizetéssel egybekötött gyermekkertésznői állomás a jövő iskola év kezdetével betöltendő. Pályázni óhajtók képesítők, családi állapotuk és életkorukat kitüntető okmányokkal felszerelt kérvényüket f. é. július 1-ig alulirt előljáráshoz küldje be.

Baja, 1886. majus 18-án.

A bajai izr. hitközség előljárása.
Dr. Bruck S. elnök.

Pályázat.

A nagyvárad i orth. izr. hitközségnél a jegyzői állomás megüresedvén, erre ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állomás, mely egyelőre 2 évre lesz betöltendő, 600, esetleg 800 frt évi fizetéssel és a szokásos mellékjövedelemmel van összekötve. Pályázók, kik fedhetlen előéletű magyar honpolgárok, életkorukat és családi állapotukat feltüntető kérvényeiket, képességeikről, minősítésökről, valamint eddigi alkalmaztatásukról tanuskodó bizonyítványokkal felszerelve, az alulírott előjárósághoz folyó évi május hó végéig küldjék be.

Nagyvárad, 1886. évi április 25-én.

Az orth. izr. hitk. előjárósága:

Ullmann Izidor,
elnök.

Pályázat.

A török-kanizsai izraelita hitközségben, illetve anyakönyvi kerületben 800 frt évi fizetés, 200 frt lakbéráttalánnyal és a törvényesen megszabott anyakönyvi díjakkal javadalmazott rabbisági állás, melylyel a héber oktatás fölötti felügyelet is jár, betöltetni határoztatván, arra pályázat nyittatik. Pályázók, kiktől a magyar állampolgárságon és az anyakönyvek vezetésével előírt törvényes minősítésen kívül a rabbiságtendők végzése, a magyar és német hiszónoklat kívántatik, felkéretnek, kellően felszerelt folyamodványaikat f. évi június hó 14-ig az alulírt elnökséghez beküldeni. Az állomás f. é. július 1-jével betöltendő, próba szónoklatra az elnökség által meghívott fog bocsáttatni.

Török-Kanizsán. 1886. évi május hó 12.

Franklin Vilmos, kerületi elnök.

Ungár, kerületi jegyző.

Pályázat.

Miután az 1886-ik évi márczius hó 4-én közzétett pályázat eredménytelenül folyt le, a duna-pentelei izr. anzakönyvi kerületben betöltendő anyakönyvvezetői állásra a pályázat újittatik.

1. Az alkalmazandónak a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1924/885. eln. sz. rendeletének megfelelőleg rabbi-seminariumot végzett magyar hitszónoknak kell lenni.

2. Ezen állással össze van kötve 800 frt évi fizetés, 200 frt lakbér és a fent idézett szabályrendelet 6. §-ában megállapított illetmények.

3. A választás előzetes meghívásra tartott próba-szónoklat után ejtetik meg; megválasztottak utazási költségei megtérítettnek.

4. A kellő okmányokkal felszerelt folyamodások 1886-ik évi június hó 8-ig a duna-pentelei izr. hitközségi elnökhöz nyújtandó be. Kelt Duna-Pentelén, 1886. évi május hó 16-án.

Kánitz József,
izr. hitközségi elnök.

Brünni kelméket

elegáns

tavaszi öltözetre

3.20 métert, azaz 4 bécsi rőföt kitevő szelvényekben 4 frt 80 krért igen finom, 7 frt 10 krért legfinomabb, 10 frt 50 krért legeslegfinomabb

valódi gyapjuszövetből

szállít az összeg postautánvétele mellett a hiteles és szilárdnak ismert

Siegel-Imhof

Tuchfabriks Niederlage

BRÜNNBEN.

Nyilatkozat: A fönnebbi cég, hála szilárdságának a vevők részéről nagy bizalomnak örvend. Ezt bizonyítja, hogy a Siegel-Imhof cég minta nélküli megrendeléseknél is kevés pénzért valóban a legjobb árut szállítja.

De miután szédelő cégek Brünni áruk köpenye alatt garázdálkodnak, a fönnebbi cég ennek ellenében kívánatra mintákat is küld,

ingyen és bérmentve.